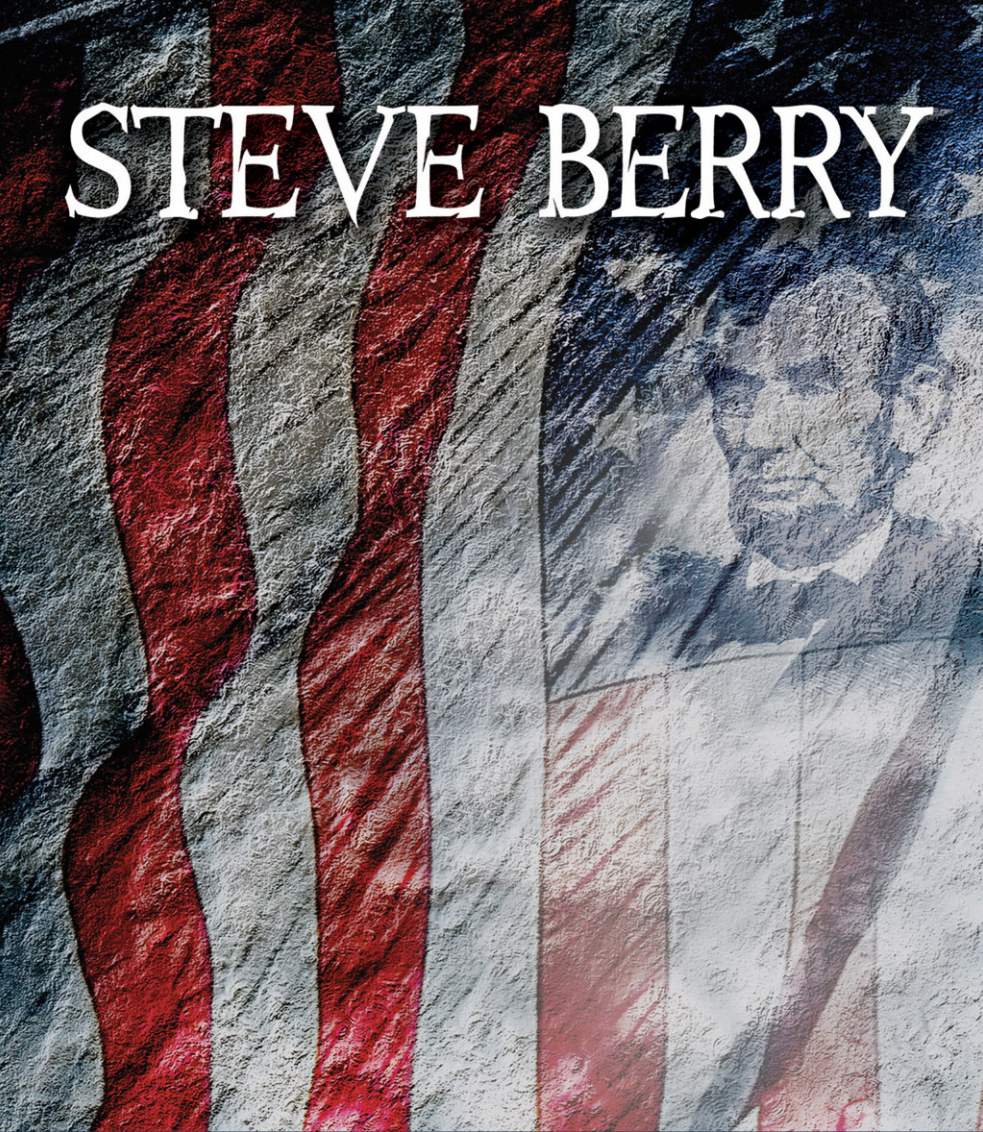
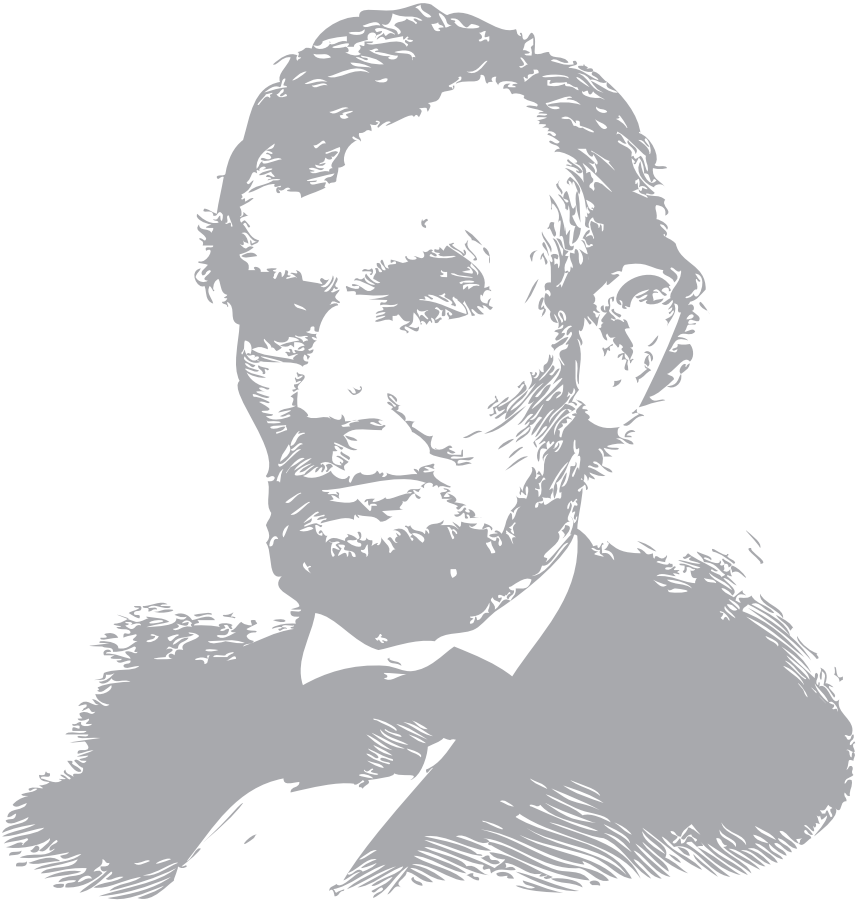

The top half of the cover features a textured, painterly illustration. On the left, there are vertical stripes of red and white, rendered with thick, expressive brushstrokes. To the right, a portrait of Abraham Lincoln is visible, also in a textured, painterly style, with his face and suit appearing in shades of blue, grey, and white. The overall effect is that of a historical painting or a textured print.

STEVE BERRY

LINCOLNŮV
MÝTUS

STEVE BERRY

LINCOLNŮV
MÝTUS

2015

Copyright © 2014 by Steve Berry
Translation © 2015 by Hana Pernicová
Cover design © 2014 by DOMINO

Veškerá práva vyhrazena. Žádná část tohoto díla nesmí být reprodukována ani elektronicky přenášena či šířena bez předchozího písemného souhlasu majitele autorských práv.

Z anglického originálu THE LINCOLN MYTH,
vydaného nakladatelstvím Hodder & Stoughton, Londýn 2014,
přeložila Hana Pernicová
Odpovědná redaktorka: Karin Lednická
Jazyková redaktorka: Zuzana Pernicová
Korektura: Hana Pušová
Sazba písmem Minion Pro: Rajka Marišinská a Jiří Ryška
Obálka: Radek Urbiš
Vydání druhé, v elektronické verzi první
Vydalo nakladatelství DOMINO, Na Hradbách 3, Ostrava,
v dubnu 2015

ISBN 978-80-7498-058-9

*Augustu Elimu Reinhardtovi IV.,
výjimečnému mladému muži*

PODĚKOVÁNÍ

Díky vám, Gino Centrellová, Libby McQuireová, Kim Hoveyová, Cindy Murrayová, Jennifer Hersheyová, Debbie Aroffová, Carole Lowensteinová, Matte Schwartzi, Scotte Shannone, a díky vám všem ostatním v odděleních tvorby, propagace a odbytu v týmu Random House.

Za další skvěle odvedenou práci děkuji Marku Tavanimu a Simonu Lipskarovi.

Obzvláštní poděkování si zaslouží Grant Blackwood, supertalentovaný spisovatel, který mi pomáhal s některými aspekty zápletky, Meryl Mossová a její báječný tým pro práci s veřejností (zejména Deb Zipfová a Jeri-Ann Gellerová), Jessica Johnsová a Esther Garverová, díky nimž firma Steve Berry Enterprises šlape jako hodinky, John Cole v Knihovně Kongresu, který pro mě zorganizoval velmi obohacující návštěvu, a John Busbee v Des Moines, který mi ukázal Salisbury House. Velice děkuji Shauně Summersové, editorce Random House, která mi pomáhala se vším, co souvisí s mormony (za případné omyly mohu výlučně já sám).

A největší dík jako vždy patří mé ženě Elizabeth.

Věnoval jsem již své knihy rodičům, dětem, vnoučatům, tetě, spisovatelskému sdružení, editorovi, agentům i obchodním partnerům. Když jsme s Elizabeth uzavřeli manželství, součástí balíčku byl Augustus Eli Reinhardt IV. Tou dobou mu byly čtyři roky. Teď je z něj teenager. Eli zbožňuje svou matku i otce. Doufám nicméně, že špetka jeho náklonnosti

patří i mně. Stejně jako Cotton Malone nepatřím ani já k nej-
srdečnějším lidem na světě.

Což ovšem neznámá, že nám chybí cit.

Takže tahle knížka je pro Eliho.

Každý lid kdekoli na světě, pokud se tak rozhodne a disponuje potřebnou silou, má právo povstat, zbavit se stávající vlády a utvořit novou, jež mu lépe vyhovuje. Toto je nejcennější, nejposvátnější právo – právo, které, jak doufáme a věříme, osvobodí svět. A není omezeno výlučně na případy, kdy se jej rozhodnou uplatnit všichni lidé podléhající dané vládě. Jakákoli jejich část, jež to dokáže, může vyvolat revoluci a přivlastnit si tu část území, kterou obývá.

Abraham Lincoln

12. ledna 1848

PROLOG

WASHINGTON
10. ZÁŘÍ 1861

Abraham Lincoln se navenek ovládal, ale žena stojící naproti němu podrobovala jeho trpělivost těžké zkoušce.

„Generál udělal jen to, co všichni slušní lidé pokládají za správné,“ prohlásila.

Jessie Bentonová-Frémontová byla manželkou Johna Frémonta, generála armády Spojených států a vrchního velitele vojsk Unie na západ od řeky Mississippi. Hrdina mexické války a věhlasný cestovatel získal svůj nejnovější velitelský post v květnu. A před měsícem, kdy už na Jihu zuřila občanská válka, svévolně vydal proklamaci, jíž osvobodil všechny otroky patřící rebelům z Missouri, kteří pozvedli zbraň proti Spojeným státům. To bylo samo o sobě dost zlé, jenže Frémont zašel ještě dál a prohlásil, že všichni váleční zajatci budou zastřeleni.

„Madam,“ řekl Lincoln tiše, „je váš manžel skutečně toho názoru, že bychom měli všechny zajaté rebely zabít?“

„Vědí přece, že zradili svou vlast. A trestem za vlastizradu je odjakživa smrt.“

„Uvědomujete si, že jakmile se s tím začne, zastřelí Konfederace na oplátku všechny naše zajatce? Za každého jejich mrtvého jeden náš. A tak dál, pořád dokola.“

„My tuhle rebelii nevyvolali, pane prezidente.“

Hodiny na krbové římse Lincolnovi prozradily, že se blíží půlnoc. Oznámení dorazilo do prezidentského sídla před třemi hodinami. Bylo stručné a přímočaré. Paní Frémontová přináší prezidentovi dopis generála Frémonta a ústní vzkaz. Obojí by ráda předala co nejdříve. Ať prezident laskavě určí, kdy je převezme – buď ještě dnes večer, nebo zítra časně ráno.

Požádal ji, ať se k němu dostaví okamžitě.

Sešli se v Červeném salónu v prvním poschodí, pod oslnivě zářícím lustrem. Lincoln tu obdivuhodnou ženu znal. Byla dcerou někdejšího amerického senátora, vyrůstala ve Washingtonu, byla vysoce vzdělaná a zběhlá v politice. V sedmnácti letech se proti vůli rodičů provdala za Frémonta. Porodila mu pět dětí. Podporovala ho během jeho objevitelských cest na Západ, stála při něm, když zastával funkci vojenského guvernéra Kalifornie a jednoho z prvních kalifornských senátorů. Pomáhala mu v kampani, když se roku 1856 stal prvním prezidentským kandidátem nově založené Republikánské strany. Frémontovi se přezdívalo Stopař a jeho kandidatura vyvolávala všeobecné nadšení. Volební souboj s Jamesem Buchananiem sice prohrál, ale od vítězství ho dělily jen hlasy Pensylvánie.

Lincoln, první republikán zvolený do prezidentského úřadu, tudíž dlouho neváhal a jmenoval Johna Frémonta velitelem vojenských sil na Západě.

LINCOLNŮV MÝTUS

Teď toho litoval.

Měl pocit, že se mu všechno bortí pod rukama.

Hrdost, kterou prožíval, když v březnu skládal přísahu jako šestnáctý americký prezident, vystříдалo utrpení občanské války. Od Unie se odtrhlo jedenáct států a utvořilo vlastní Konfederaci. Secesionisté zaútočili na pevnost Fort Sumter a tím Lincolna donutili zablokovat všechny jižanské přístavy a pozastavit platnost ústavní záruky *habeas corpus*, podle níž mohou soudci požadovat okamžité předvedení vězňů a zdůvodnění jejich zatčení. Nasadil proti rebelům unionistickou armádu, ta však utrpěla potupnou porážku u Bull Runu. Ten zdrcující úder ho přesvědčil, že konflikt bude dlouhý a krvavý.

A teď měl na krku Frémonta s jeho pompézním osvobozením otroků.

Svým způsobem generála chápal. Rebelové porazili unionisty na jihu Missouri a postupovali na sever. Frémont se ocitl v obklíčení, neměl dost mužů ani jiných zdrojů. Situace vyžadovala rázné činy, a tak v Missouri vyhlásil stanné právo. Pak to ale přehnal, když nařídil propustit na svobodu všechny otroky rebelů.

Kongres ani sám Lincoln by se něčeho takového neodvážili.

Generál ignoroval písemné žádosti i výslovný rozkaz, aby své nařízení upravil. A teď za prezidentem poslal manželku, aby předala jeho dopis a osobně ho hájila.

„Madam, je nutno brát v úvahu aspekty, které dalece přesahují hranice Missouri. Jak jste sama ráčila připomenout, zuří válka. A její příčiny bohužel nelze popsat tak jednoduše.“

Nechápala, že nejde pouze o otrokářství.

V otrokářství Lincoln neviděl problém. Už secesionistům nabídl, ať si otroky klidně ponechají. Byl ochoten povolit jim, aby používali novou vlajku, vyslali reprezentanty do Montgomery a dokonce i setrvali v Konfederaci – pokud oni na oplátku dovolí vybírat ve svých přístavech severanská dovozní cla. Kdyby Jih povolil bezcelní dovoz zboží, ochromilo by to severanský průmysl a národní vláda by zbankrotovala. Prohrála by bez jediného výstřelu. Cla představovala hlavní zdroj státních příjmů. Bez nich by se Sever zhroutil.

Jenže Jih prezidentovu vstřícnou nabídku odmítl a zahájil palbu na Fort Sumter.

„Pane prezidente, mám za sebou třídní jízdu přecpaným vlakem v příšerném vedru. Nic příjemného, věřte mi. Ale podstoupila jsem ji, protože generál vás chce přesvědčit, že je nezbytné soustředit se na to, co je pro náš národ klíčové. Rebelové proti nám pozvedli zbraně. Musíme je zastavit a skoncovat s otroctvím.“

„Už jsem generálovi napsal. Dobře ví, co od něj čekám,“ opáčil Lincoln.

„Cítí se znevýhodněn, protože jeho oponenty jsou vaši blízcí důvěrníci.“

Zajímavá obrana útokem. „Koho tím myslíte?“

„Domnívá se, že poskytujete více sluchu svým poradcům, protože je máte dnes a denně kolem sebe, kdežto on je daleko.“

„A to ho opravňuje neuposlechnout můj rozkaz? Madam, jeho výnos nemá oporu ve válečném právu ani v nezbytnosti. Učinil politické rozhodnutí, jímž překročil svou pravomoc. Před několika týdny jsem k němu vyslal svého osobního ta-

LINCOLNŮV MÝTUS

jemníka pana Haye se žádostí, aby pozměnil tu část, která osvobozuje veškeré otroky v Missouri. Na mou žádost nereagoval. Místo odpovědi teď posílá vás, abyste na mě apelovala osobně.“

A kdyby jen to. Z Hayova hlášení vyplývalo, že ve Frémontově velitelském sboru bují korupce a ve vojsku hrozí vzpoura. Nebylo divu. Frémont byl zbrklý paličák se sklony k hysterii. Celá jeho politická kariéra přinášela jedno fiasko za druhým. Při kandidatuře na prezidenta v roce 1856 ignoroval rady expertů a postavil kampaň právě na otázce otroctví. Jenže země nebyla na tak převratnou změnu připravena. Nestrefil se do správné společenské nálady.

A připravilo ho to o vítězství.

„Generál je přesvědčen, že porazit rebely pouze zbraněmi bude těžká a zdlouhavá dřina. Je třeba získat zahraniční podporu. Generál ví, že se Angličané kloní k pozvolnému zrovnoprávnování otroků a že čelní představitelé Jihu jim ochotně vyjdou vstříc. To nesmíme dopustit. Jako prezident si jistě uvědomujete, že se schyluje k tomu, že Anglie, Francie a Španělsko uznají Jih. Anglie proto, že má zájem na pěstování bavlny, Francie proto, že nás císař nemá rád –“

„Hleďme, politik v sukních.“

„Nejsem hluchá k dění ve světě. A vy, který jste se ve svém vysokém postavení ještě ani neohráł, byste neměl být hluchý k názorům druhých.“

Tuhle urážku už slyšel. V roce 1860 vyhrál volby díky rozkolu v Demokratické straně, která pošetile navrhla hned dva kandidáty. Se svým vlastním přišla i domýšlivá Konstituční unionistická strana. Ti tři získali dohromady 48 % procent hlasů a rozdělili si mezi sebe 123 volitelů, čímž mu umožnili,

aby se svými 40 % hlasů a 180 voliteli zvítězil. Popravdě řečeno, byl jen obyčejný právník z Illinois; veškerou jeho zkušenost se státní administrativou tehdy představovalo pouze jedno volební období ve Sněmovně reprezentantů. Roku 1858 dokonce prohrál boj o křeslo v Senátu se svým dlouholetým nepřítelem Stephenem Douglassem. Ale teď v dvaapadesáti letech převzal na čtyři roky Bílý dům a zároveň i nejvýznamnější ústavní krizi, jaké kdy země čelila.

„Nemohu být hluchý k názorům druhých, madam, protože mě jimi bombardují den co den. Generál neměl zatahovat do války černochoy. V tomto konfliktu jde o důležité státní zájmy a černoši s nimi nemají nic společného.“

„Mýlíte se, pane.“

Lincoln se k té ženě choval až dosud shovívavě, pohlížel na ni jako na správnou manželku, která prostě hájí svého muže.

Teď si však zahrávali s velezradou oba Frémontovi.

„Madam, generál svým počínáním zavinil, že se Kentucky znovu rozmýšlí, zda setrvá v unii, nebo se připojí k rebélům. Podobně přehodnocuje svůj postoj Maryland, Missouri a několik dalších pohraničních států. Jestli se tento konflikt zvrhne ve spor o osvobození otroků, čeká nás jistá porážka.“

Chtěla promluvit, ale Lincoln ji gestem umlčel.

„Nenechám nikoho na pochybách. Můj úkol je zachránit unii. Nejrychleji toho dosáhnou pomocí ústavy. Čím dříve bude obnovena autorita ústřední vlády, tím podobnější bude unie té bývalé. Kdybych mohl zachránit unii tím, že neosvobodím jediného otroka, udělal bych to. Kdybych ji mohl zachránit osvobozením všech, udělal bych to. Kdybych ji mohl zachránit tím, že některé osvobodím a jiné ne, také bych to

LINCOLNŮV MÝTUS

udělal. Cokoli činím ohledně otroctví a barevné rasy, činím z pevného přesvědčení, že to přispěje k záchraně unie. Cokoli odmítám, odmítám z přesvědčení, že to k její záchraně nepřispěje. Udělám méně, kdykoli uvěřím, že něco unii škodí, a udělám více, kdykoli uvěřím, že jí něco prospívá.“

„Pak nejste můj prezident, pane. A nebudete ani prezidentem těch, kdo vás zvolili.“

„Jenže já *jsem* prezident. Předějte generálovi tento vzkaz: Byl vyslán na západ, aby vkročil s vojskem do Memphisu a pokračoval odtamtud na východ. Tento rozkaz zůstává v platnosti. Buď uposlechně, nebo bude odvolán z funkce.“

„Musím vás varovat, pane, že nepodpořit generála vás může přijít draho. Mohl by se postavit na vlastní nohy.“

Federální pokladna zela prázdnotou. Na ministerstvu války vládl chaos. Unionistická vojska nepostupovala. A teď tahle žena a její drzý manžel vyhrožují vzpourou? Měl by je oba strčit za mříže. Osvobození otroků ale bohužel vyneslo Frémontovi podporu abolitionistů a liberálních republikánů, kteří chtěli s otroctvím skoncovat. Tvrdý úder vůči jejich oblíbenci by znamenal politickou sebevraždu.

„Schůzka skončila,“ prohlásil Lincoln.

Paní Frémontová mu uštědřila rozhořčený pohled, z něhož vyčetl, že není zvyklá dostávat odněkud vyhazov. Ignoroval její nelibost, přešel salón a výmluvným gestem jí otevřel dveře. Venku držel stráž jeho osobní tajemník Hay a jeden z majordomů. Paní Frémontová Haye beze slova minula a majordom ji doprovodil ven. Lincoln počkal, až za ní zaklapnou hlavní dveře, a pak Hayovi naznačil, ať s ním jde do salónu.

„Tomu se říká drzost,“ ulevil si. „Ani jsme se neposadili. Vůbec mi nedopřála čas, abych jí nabídl křeslo. Vyrukovala

na mě s tolika věcmi, že jsem potřeboval veškerý takt, abych se nenechal strhnout k hádce.“

„Její manžel není o nic lepší. A jako velitel stojí za starou belu.“

Lincoln přikývl. „Dělá chybu, že se izoluje. Pak nechápe souvislosti a neví, s čím si zahrává.“

„A umíněně si zacpává uši.“

„Jeho manželka v podstatě vyhrožovala, že Frémont ustaví svou vlastní vládu.“

Hay znechuceně zavrtěl hlavou.

Lincoln dospěl k rozhodnutí. „Odvolám ho, hned jak najdeme vhodného nástupce. Postarejte se o to. Samozřejmě ve vší tichosti.“

Hay přikývl. „Rozumím.“

Lincoln si všiml velké obálky, kterou jeho spolehlivý tajemník držel v ruce, a ukázal na ni. „Co to máte?“

„Tohle před chvílí dorazilo z Pensylvánie. Z Wheatlandu.“

Lincoln věděl, co je to za místo. Rodinné sídlo jeho předchůdce Jamese Buchanana. Muže, jemuž Sever nemohl přijít na jméno. Podle mnoha lidí právě on vyděláždil Jižní Karolínu cestu k odtržení od Unie, když přičetl vinu *nepřípustnému zasahování Seveřanů do otázky otroctví*.

Na prezidenta hodně silný a odvážný výrok.

A Buchanan zašel ještě dál, když prohlásil, že otrokářským státům by mělo být dovoleno, aby spravovaly své domácí záležitosti po svém. Severní státy by navíc měly zrušit všechny zákony motivující otroky k útěkům. Jinak *až dotčené státy vyčerpají veškeré mírumilovné a ústavní možnosti dosažení nápravy, budou oprávněny sáhnout k revolučnímu odporu proti vládě Unie*.

LINCOLNŮV MÝTUS

To se rovnalo prezidentskému schválení rebelie.

„Co bývalý prezident chce?“

„Ještě jsem to neotevřel.“ Hay podal obálku Lincolnovi.

Přes celou přední stranu bylo napsáno: VÝHRADNĚ PRO PANA LINCOLNA. „Respektoval jsem jeho přání.“

Lincoln byl unavený a paní Frémontová z něj vyždímala poslední zbytky sil, které mu po namáhavém dnu zbyly. Přesto v něm převládla zvědavost. Buchanan se nemohl dočkat, kdy už konečně pověsí prezidentský úřad na hřebík. Když v den Lincolnovy inaugurace společně odjížděli z Kapitolu, vyjádřil se o svých budoucích plánech jasně. *Jestli máte z příchodu do Bílého domu stejnou radost jako já z návratu domů, pak jste skutečně velmi šťastný muž.*

„Můžete jít,“ propustil Lincoln Haye. „Přečtu si to a půjdu taky spát.“

Tajemník odešel a Lincoln v salónu osaměl. Posadil se, zlomil voskovou pečeť a vytáhl z obálky dva listy. První byl pergamen zhnědlý stářím, zpuchřelý a kdysi zřejmě pocákaný. Druhý byl novější – černý inkoust na jemném papíru působil čerstvě a text byl psán pevnou mužskou rukou.

Lincoln si nejdříve přečetl ten druhý.

Předávám vám resni ve špatném stavu a osmlouvám se za to. První chybu jsem se dopustil, už když jsem u inauguračním projevu slíbil, že nebudu znovu kandidovat. Klínil jsem tak z nejistot

pohnutek. Přál jsem si, aby mě při výkonu funkce ne-
 ulivňovalo nic než touha zdárně
 a věrně sloužit a být vděč-
 ně vzpomínán svými spolu-
 občany. Ale nedopadlo to tak.
 Když jsem onoho dne složil
 přísahu a vrátil se do Bílé-
 ho domu, čekala mě zapečetěná
 obálka, tuším a velikosti pa-
 dobná této. Obsahovala uzkaz od
 mého předchůdce pana Pierce
 a dokument, který přiklá-
 dám. Pierce mi psal, že tuto
 přílohu obdržel jako prv-
 ní sám Washington a ten poté
 rozhodl, že má být předává-
 na z prezidenta na preziden-
 ta, ať s ní každý z nich nala-
 ží, jak uzná za vhodné. Vím,
 že mi stejně jako mnozí jiní
 kladete za vinu nejvyšší národ-
 ní konflikt. Než mě budete
 dál kritizovat, přečtete si pro-
 sím přiloženou listinu. Bu-
 diž mi připomíná k dobru, že
 jsem se snažil dostat ji co nej-

lépe. Pozorně jsem poslouchal váš inaugurační projev. Výslovně jste uvedl, že Almie je a zůstane trvalá. Nebuďte si tak jist. Není všechno takové, jakým se jeví. Původně jsem nesmínil předat tento dokument dál. Chtěl jsem ho spálit. Během posledních měsíců, kdy žijí stranou od vládního chaosu a tlaku celonárodní krize, jsem však dospěl k přesvědčení, že před pravdou se nemá uhybat. Když Jižní Karolína rozbila Almiu, veřejně jsem prohlásil, že jsem možná posledním prezidentem Spojených států. Vy jste to označil za absurdní. Teď třeba zjistíte, že nejsem tak pošetilý, jak jste se domníval. Jsem přesvědčen, že jsem své povinnosti plnil věrně, byť možná nedokonalé. V každém případě odejdu do hrobu s vědomím, že jsem přinejmenším usiloval o blaho své vlasti.

STEVE BERRY

Lincoln zvedl oči od papíru. Divná lamentace. A nějaký dokument? Předávaný z prezidenta na prezidenta? A Buchanan si ho až dosud nechával pro sebe?

Promnul si unavené oči a chopil se druhé listiny. Inkoust na ní už vybledl, písmo bylo stylizované a špatně se četlo.

Dole se vyjímalý rozmáchlé podpisy.

Zběžně si ji přečetl.

Pak si ji pročetl celou znovu.

Pozorněji.

Spánek najednou přestal být důležitý.

Jakže to Buchanan napsal?

Není všechno takové, jakým se jeví.

„To snad není možné,“ zamumlal Lincoln.